

ภาคบริการการท่องเที่ยวแรงขับเคลื่อนใหม่ของเศรษฐกิจจังหวัดเลย

Tourism services segment: The recent economics propulsion of Loei province

นิกร น้อยพรม¹ ณรงค์ กมลชิต²

บทคัดย่อ

บทความนี้จัดทำขึ้นเพื่อนำเสนอมุมมองใน 4 ประเด็น ดังนี้ 1) ความสำคัญของภาคบริการการท่องเที่ยวต่อระบบเศรษฐกิจจังหวัดเลย โดยในตลอดหลายปีที่ผ่านมาภาคบริการการท่องเที่ยวจังหวัดเลยได้มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยรายได้จากการท่องเที่ยวในช่วงปี 2554-2557 มีรายได้เฉลี่ยในแต่ละปีประมาณ 2,210 ล้านบาท มีอัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ยปีละ 11.2% ซึ่งเมื่อพิจารณาสัดส่วนของรายได้จากการท่องเที่ยวต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ในช่วงเดียวกัน มีสัดส่วนเฉลี่ย 5.4% ของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด 2) บทบาทของภาคบริการการท่องเที่ยวต่อการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจจังหวัดเลย พบว่า ภาคบริการการท่องเที่ยวของจังหวัดเลยมีผลสำคัญอย่างยิ่งในการช่วยผลักดันให้เกิดการขยายตัวของเศรษฐกิจเป็นอย่างมากในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้ให้ผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับภาคบริการการท่องเที่ยวและเกิดการจ้างงานในสาขาต่างๆ ในห่วงโซ่อุปทาน (Supply chain) จากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติจำนวน 1 ล้านบาท จะก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้นในจังหวัดเลยเท่ากับ 1.0403 ล้านบาท หรือสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเลย 2,783.3 ล้านบาท ก่อให้เกิดการจ้างงาน รวมทั้งสิ้น 26,044 คน โดยการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวทุกๆ 102,728 บาท จะก่อให้เกิดการจ้างงาน 1 คน 3) การประเมินความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเลย การท่องเที่ยวของจังหวัดเลยยังสามารถแข่งขันได้ เนื่องจากจังหวัดเลยมีความโดดเด่นในแหล่งท่องเที่ยวด้านทรัพยากรธรรมชาติรวมถึงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ นอกจากนี้ยังได้รับการสนับสนุนเรื่องการท่องเที่ยวจากภาครัฐภายใต้โครงการ "12 เมืองต้องห้าม...พลาด" 4) ทิศทางนโยบายของภาคบริการการท่องเที่ยวของจังหวัดเลยในระยะต่อไป จังหวัดเลยควรมุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่งภายในจังหวัดทั้งทางบกและทางอากาศ รวมไปถึงควรมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่ๆ และแหล่งสนับสนุนการท่องเที่ยวให้มีมากขึ้น รวมทั้งการดูแลและฟื้นฟูทรัพยากรทางธรรมชาติ โดยเฉพาะแหล่งที่เสื่อมโทรมให้กลับมาอยู่ในสภาพดี รวมไปถึงพยายามใช้ประโยชน์จากการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ในช่วงที่ไทยก้าวเข้าสู่ AEC อย่างเต็มรูปแบบในปี 2559 เพื่อขยายตลาดการท่องเที่ยวให้กว้างมากขึ้น

คำสำคัญ: ภาคบริการการท่องเที่ยว

Abstract

This article is proposed in 4 aspects as follows; 1) The importance of tourism service segment influenced on economic system in Loei province. In recent years, tourism service segment in Loei has expanded constantly. The average tourism income during 2554-2557 B.E. is 2,210 million baht per year. The average growth rate per

¹อาจารย์ ประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

²นักวิชาการคลังชำนาญการ สำนักงานคลังจังหวัดเลย

year is 11.2% by considering from the portion of tourism income from gross province product. During 2554-2557 B.E., at the same time, the proportion is at 5.4% of the gross province product. 2) It is found that tourism in Loei plays the vital role in economic expansion in latest year. The tourist's expense can be able to run up the income for the relevant entrepreneurs and rise up job hiring in the concerning field of jobs in the supply chain. From the tourist's expense of both Thai and foreigners, the amount of one million Bath can bring about the income in Loei province at 1.0403 million Bath or value of the gross province products in Loei at 2,783.3 million Baht and make the job for 26,044 people. Tourist's expense at every 2783.3 million Bath makes the job for one person. 3) The assessment ability in the tourism competition of Loei province. The tourism of Loei can be at the level of the competition because Loei province has outstanding natural, cultural, and historical tourism resources. Moreover, government supported Loei tourism under campaign "12 Cities....You Can't Say No" 4) the policy methods of tourism service segment in Loei in the next steps. Loei province should focus on development of the basic structure in term of the transportation by plane and cars; and tourist attraction should be developed in a new form and tourism auxiliary service and restore the natural resource; especially, to recover the deteriorated area. Moreover, trying to make use from the AEC (ASEAN Economic Community: AEC) to expand the tourism should be encouraged.

Keywords: tourism service segment

ความนำ

ภายใต้การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของ จังหวัดเลยในช่วงหลายปีที่ผ่านมา เราสามารถ สังเกตเห็นพัฒนาการการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้าง ของภาคเศรษฐกิจหนึ่งที่น่าสนใจ ซึ่งคาดว่าจะเป็ นแรงขับเคลื่อนใหม่ของเศรษฐกิจจังหวัดเลยในอนาคต นั้น คือภาคบริการการท่องเที่ยวที่มีการเจริญเติบโตอย่าง ต่อเนื่อง บทความนี้จะนำเสนอมุมมองความสำคัญ ของภาคบริการการท่องเที่ยวต่อระบบเศรษฐกิจจังหวัดเลย บทบาทของภาคบริการการท่องเที่ยวที่มีต่อการเติบโต ของเศรษฐกิจจังหวัดเลย รวมไปถึงนำเสนอการประเมิน ความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของ จังหวัดเลย และทิศทางการนโยบายของภาคบริการ การท่องเที่ยวของจังหวัดเลยในระยะต่อไป

เนื้อหา

ความสำคัญของภาคบริการการท่องเที่ยวที่มี ต่อระบบเศรษฐกิจจังหวัดเลย ในทางทฤษฎี "การพัฒนา เศรษฐกิจ (economic development) (Herrick & Kindleberger, 1983) คือกระบวนการปรับโครงสร้าง ทางเศรษฐกิจในด้านการผลิตจากจังหวัดที่กำลังพัฒนา ไปสู่จังหวัดที่มีระดับการพัฒนาที่สูงขึ้นนั้น จะมีสัดส่วน ของการลงทุนในภาคเกษตรปรับลดลง ในขณะที่ สัดส่วนการลงทุนในภาคบริการและอุตสาหกรรมจะมี แนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้น ยกตัวอย่างเช่น กรุงเทพมหานคร ชลบุรี ระยอง ภูเก็ต ขอนแก่น เชียงใหม่ รวมไปถึง จังหวัดบุรีรัมย์ซึ่งเศรษฐกิจโดยรวมเติบโตต่อเนื่องปีละ 20% โดยรายได้หลักมาจากการท่องเที่ยว (หอการค้า จังหวัดบุรีรัมย์, 2559) จังหวัดที่กล่าวมาเหล่านั้ นสามารถก้าวข้ามผ่านจากจังหวัดที่มีรายได้น้อยไปสู่

จังหวัดที่มีระดับการพัฒนาที่สูงขึ้น โดยพิจารณาจากระดับการผลิต ภาคบริการรวมไปถึงการจ้างงานที่มีสัดส่วนสูงกว่าภาคเกษตรกรรม

ตารางที่ 1 จำนวนนักท่องเที่ยว รายได้จากการท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเลย

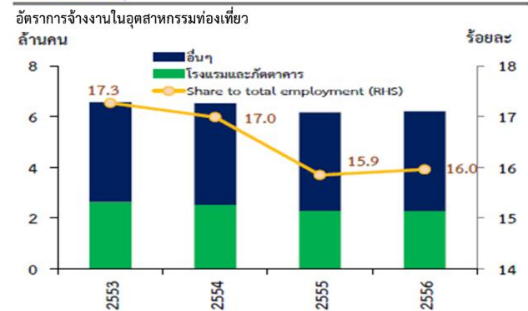
	2554	2555	2556	2557	average
Visitor (1,000 person)	1,106	1,365	1,512	1,582	1,391
(%yoy)	5.9	23.5	10.8	4.6	11.2
Revenue (Million Bath)	1,577	2,120	2,469	2,675	2,210
(%yoy)	0.1	34.4	16.5	8.4	14.8
GPP (Million Bath)	36,199	40,346	41,737	42,737	40,255
(%yoy)	11.8	10.2	3.8	3.4	7.3

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2557

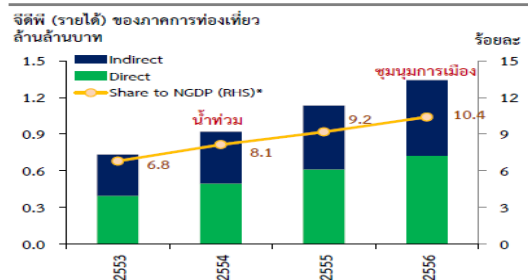
หากเราใช้ตัวเลขจำนวนนักท่องเที่ยว รวมไปถึงรายได้จากการท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเลยมาเพื่อวิเคราะห์ความสำคัญและบทบาทของภาคบริการการท่องเที่ยวของจังหวัดเลย (ข้อมูลตารางที่ 1) จะพบว่า ในตลอดหลายปีที่ผ่านมาภาค บริการท่องเที่ยว จังหวัดเลยได้มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยรายได้จากการท่องเที่ยวในช่วงปี 2554-2557 มีรายได้เฉลี่ยในแต่ละปีประมาณ 2,210 ล้านบาท มีอัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ยปีละ 11.2% (กรมการท่องเที่ยว, 2557) ซึ่งเมื่อพิจารณาสัดส่วนของรายได้จากการท่องเที่ยวต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ในช่วงปี 2554-2557 มีสัดส่วนเฉลี่ย 5.4% [รายได้จากการท่องเที่ยว (Revenue)หารด้วยผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) แล้วคูณด้วยหนึ่งร้อย (100)] ของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด อัตราการเจริญเติบโตของรายได้จากภาคบริการการท่องเที่ยวเทียบ

การเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด พบว่ามีอัตราการเจริญเติบโตอยู่ในระดับที่สูงกว่าการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด โดยเฉพาะในช่วงปี 2555-2557 จังหวัดเลยมีรายได้จากการท่องเที่ยวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาทั้งของไทยและต่างประเทศ (ภาพที่ 1) ที่พบว่า การขยายตัวของภาคการท่องเที่ยวช่วยกระตุ้นให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจเช่นกัน

โดยสร้างการจ้างงานทั้งในธุรกิจโรงแรม/ภัตตาคาร และธุรกิจเกี่ยวเนื่องอื่นๆ

การท่องเที่ยวขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยอย่างต่อเนื่อง

ภาพที่ 1 ภาคการท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจไทยในแง่ของรายได้และการจ้างงาน

ที่มา : โครงการศึกษา Thailand's future growth ทำอย่างไรให้ภาคการท่องเที่ยวขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยได้อย่างยั่งยืน (Can tourism be a sustainable engine of growth) อุบลรัตน์ จันทวัชร และคณะ สายนโยบายการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2558

จากข้อมูลข้างต้น แสดงให้เห็นว่าภาคบริการการท่องเที่ยวของจังหวัดเลยมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการ

ช่วยผลักดันให้เกิดการขยายตัวของเศรษฐกิจเป็นอย่างมากในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้ให้ผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับภาคบริการการท่องเที่ยวและเกิดการจ้างงานในสาขาต่างๆ ในห่วงโซ่อุปทาน (Supply chain) เช่น ธุรกิจโรงแรม และที่พักต่างๆ ภัตตาคารร้านอาหาร สถานบันเทิง ร้านค้าของที่ระลึก การคมนาคมขนส่ง ฯลฯ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2557)

ข้อมูลเบื้องต้นมีประเด็นสำคัญที่น่าสนใจอยู่บางประการคือ รายได้สุทธิจากภาคบริการการท่องเที่ยวของจังหวัดเลยที่เพิ่มมากขึ้นและมีอัตราการเพิ่มสูงกว่ารายได้สุทธิจากภาคการผลิตอื่นๆ สะท้อนถึงความเข้มแข็งของภาคบริการการท่องเที่ยวช่วยพยุงเศรษฐกิจของจังหวัดเลย และรองรับแรงกระแทกจากความผันผวนของเศรษฐกิจโลกได้ดี นอกจากนั้นตัวเลขการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวอย่างก้าวกระโดด ซึ่งส่วนหนึ่งมาจากความนิยมที่เป็นผลจากการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด รวมไปถึงการมีรายการนำเสนอผ่านรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ เช่น เชียงคาน ผีตาโชน ภูมโนโล ภูเรือ ภูกระดึง ซึ่งสามารถปลุกกระแสเพิ่มความต้องการท่องเที่ยวในจังหวัดให้สูงขึ้น

ทั้งนี้ สำนักงานท่องเที่ยวจังหวัดเลย (2559) คาดการณ์ว่าอุปสงค์การท่องเที่ยวของจังหวัดเลยจะเพิ่มขึ้นตามรายได้ของประชากรในประเทศที่เพิ่มขึ้น และคาดว่าจำนวนนักท่องเที่ยวปี 2559 จะขยายตัวได้ 5% จากปีที่ผ่านมา และมีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็น 2 ล้านคน (สำนักงานคลังจังหวัดเลย, 2559) การเติบโตอย่างมากของทั้งนักท่องเที่ยวต่างชาติและไทยในระยะข้างหน้านี้ ถึงแม้ในด้านหนึ่งจะสร้างรายได้แก่ภาคบริการการท่องเที่ยวของจังหวัด แต่อีกด้านหนึ่งจะสร้างความไม่

สมดุลและเพิ่มแรงกดดันต่อความสามารถในการรองรับ (Carrying capacity) ของแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดด้วย

ในด้านบทบาทของภาคบริการการท่องเที่ยวที่มีต่อการเติบโตของเศรษฐกิจจังหวัดเลย จากการศึกษาของสำนักงานคลังจังหวัดเลย (2557) ที่ได้วิเคราะห์ผลกระทบจากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวต่อรายได้และการจ้างงานของจังหวัดเลยโดยใช้ข้อมูลตารางบัญชีการผลิต - ผลผลิต ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด จำนวนแรงงานและการจ้างงาน และข้อมูลการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว บ่งชี้ว่าภาคบริการการท่องเที่ยวของจังหวัดเลยได้สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่เศรษฐกิจจังหวัดเลยอย่างต่อเนื่องทั้งทางตรง (Direct contribution) และทางอ้อม (Indirect contribution)

ตารางที่ 2 รายได้ที่เกิดจากค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวที่มายังจังหวัดเลย ปี 2557

ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ	มูลค่า(ล้านบาท)	ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด	ร้อยละ
ทางตรง	0.0998	267.0	9.6
ทางอ้อม	0.9405	2,516.3	90.4
ผลกระทบรวม	1.0403	2,783.3	100.0

ที่มา: สำนักงานคลังจังหวัดเลย, 2557

หากพิจารณาจากอุปสงค์ขั้นสุดท้ายของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในจังหวัดเลย (ตารางที่ 2) จะเห็นว่าผลกระทบทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติจำนวน 1 ล้านบาท จะก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้นในจังหวัดเลยเท่ากับ 1.0403 ล้านบาท หรือสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเลย 2,783.3 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนเฉลี่ยประมาณ 6.5% ของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด โดยผลกระทบทางตรง (Direct contribution) จะก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้นในจังหวัดเลยเท่ากับ 0.0998 ล้านบาท และ

สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเลย 267 ล้านบาท และผลกระทบทางอ้อม (Indirect contribution) จากภาคบริการการท่องเที่ยวที่ส่งผลเชื่อมโยงไปยังสาขาการผลิตอื่นๆ ในห่วงโซ่อุปทาน (Supply chain) โดยผ่านการซื้อสินค้าวัตถุดิบต่างๆ จากธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เท่ากับ 0.9405 ล้านบาท และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเลย 2,516.3 ล้านบาท

ตารางที่ 3 ผลการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวต่อการจ้างงานในจังหวัดเลย ปี 2557

ลำดับ	สาขาการผลิต	ค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว (ล้านบาท)	จำนวนการจ้างงาน(คน)	ร้อยละ
	ภาคเกษตรกรรม	175.2	841	3.2
1	การปลูกพืชชนิดยืนต้นพืชล้มลุกฯ	0.0	70	0.3
2	การปลูกผัก พืชสวนเฉพาะอย่าง และพืชในเรือนเพาะชำ	0.0	29	0.1
3	การปลูกผลไม้ ผลไม้เปลือกแข็ง พืชที่ใช้ทำเครื่องดื่มน้ำ	175.2	701	2.7
4	การเลี้ยงโค กระบือ แพะ แกะ ม้า ลาและล่อ	0.0	8	0.0
5	การเลี้ยงสัตว์ปีกและสัตว์อื่น ๆ	0.0	13	0.1
6	การบริการทางการเกษตร	0.0	8	0.0
7	การป่าไม้ การทำไม้ การตัดไม้ และบริการที่เกี่ยวข้อง	0.0	5	0.0
8	ประมง	0.0	8	0.0
	ภาคอุตสาหกรรม	378.6	503	2.0
9	เหมืองแร่เหมืองหิน	0.0	0	0.0
10	อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม	22.5	107	0.4
11	อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องแต่งกาย	154.2	172	0.7
12	อุตสาหกรรมกรรมการพิมพ์โฆษณา การพิมพ์และการทำสำเนาสื่อฯ	0.0	8	0.0
13	การผลิตเคมีภัณฑ์และผลิตภัณฑ์เคมี	0.0	3	0.0

ตารางที่ 3 (ต่อ) ผลการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวต่อการจ้างงานในจังหวัดเลย ปี 2557

ลำดับ	สาขาการผลิต	ค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว (ล้านบาท)	จำนวนการจ้างงาน(คน)	ร้อยละ
14	การผลิตผลิตภัณฑ์ยางและผลิตภัณฑ์พลาสติก	0.0	5	0.0
15	การผลิตผลิตภัณฑ์จากแร่โลหะ	0.0	0	0.0
16	การผลิตเครื่องเรือน	178.3	174	0.7
17	อุตสาหกรรมอื่นๆ	23.7	23	0.1
	ภาคบริการ	2,121.7	24,700	94.8
18	ไฟฟ้า ก๊าซ และการประปา	0.0	8	0.0
19	สาขาการก่อสร้าง	0.0	5	0.0
20	สาขาการขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์	88.3	349	1.3
21	ภัตตาคารและร้านอาหารเครื่องดื่ม	664.4	3,594	13.8
22	โรงแรมและที่พักอื่นๆ	567.0	4,407	16.9
23	การขนส่งทางบกและการขนส่งทางท่อลำเลียง	213.2	234	0.9
24	บริการที่เกี่ยวข้องกับการขนส่ง และบริการด้านการท่องเที่ยว	340.4	143	0.6
25	การไปรษณีย์และการโทรคมนาคม	0.0	21	0.1
26	สาขาคู่กลางทางการเงิน	0.0	13	0.1
27	สาขาบริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่า และบริการทางธุรกิจ	0.0	0	0.0
28	สาขาการบริหารราชการ และการป้องกันประเทศ	0.0	0	0.0
29	สาขาการศึกษา	0.0	0	0.0
30	สาขาบริการด้านสุขภาพ และงานสังคมสงเคราะห์	0.0	0	0.0
31	การบริการชุมชนอื่นๆ	150.2	604	2.3
32	การบันเทิงและบริการสันทนาการ	98.2	15,298	58.7
33	กิจกรรมที่มีอาจะระบุประเภทได้	0.0	29	0.1
	รวม	2,675.5	26,044	100.0

ที่มา: สำนักงานคลังจังหวัดเลย, 2557

ตารางที่ 4 จำนวนการจ้างงานที่เกิดจากค่าให้จ่ายของนักท่องเที่ยวที่มายังจังหวัดเลย ในภาคการผลิตต่างๆ

ภาคการผลิต	ค่าให้จ่าย ของนักท่องเที่ยว (ล้านบาท)	ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ที่เกิดจากการให้จ่าย ของนักท่องเที่ยว (ล้านบาท)	การจ้างงาน (คน)
เกษตรกรรม	175.2	193.0	1,918
อุตสาหกรรม	378.6	504.0	559
การบริการ	2,121.7	2,086.3	23,568
รวม	2,675.5	2,783.3	26,044

ที่มา: สำนักงานคลังจังหวัดเลย, 2557

นอกจากนี้ข้อมูลจากตารางที่ 3 และ 4 สะท้อนให้เห็นว่า การให้จ่ายของนักท่องเที่ยวในจังหวัดเลยจำนวน 2,675.5 ล้านบาท จะก่อให้เกิดการจ้างงาน รวมทั้งสิ้น 26,044 คน โดยการให้จ่ายของนักท่องเที่ยวทุกๆ 102,728 บาท จะก่อให้เกิดการจ้างงาน 1 คน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการจ้างงานในภาคบริการ 94.8% ก่อให้เกิดการจ้างงานจำนวน 24,700 คน รองลงมาเป็นภาคเกษตรกรรม 3.2% ก่อให้เกิดการจ้างงานจำนวน 841 คน และภาคอุตสาหกรรม 2.0% ก่อให้เกิดการจ้างงานจำนวน 503 คน

เมื่อพิจารณารายสาขาการผลิต (ตารางที่ 3) จะพบว่า สาขาการผลิตที่ได้เกิดการจ้างงานมากที่สุดจำนวน 5 สาขาแรก ได้แก่ สาขาการบันเทิงและบริการสนทนาการจำนวน 15,298 คน รองลงมาคือ สาขาโรงแรมและที่พักอื่นๆ จำนวน 4,407 คน สาขาภัตตาคารและร้านอาหารจำนวน 3,594 คน สาขาการปลูกผลไม้ ผลไม้เปลือกแข็ง พืชที่ใช้ทำเครื่องดื่มและเครื่องเทศ จำนวน 701 คน และสาขาการบริการชุมชนอื่นๆ จำนวน 604 คน

จากผลการศึกษาดังกล่าวทำให้เราทราบว่าผลจากการให้จ่ายของนักท่องเที่ยวนอกจากจะส่งผลกระทบต่อการทำงานต่อสาขาการผลิตที่กำหนดค่าให้จ่ายลงในรูปแบบจำลองปัจจัยการผลิตและผลผลิตโดยตรงแล้วยังส่งผลกระทบต่อสาขาการผลิตที่ไม่ได้มีการกำหนดค่าให้จ่ายลงในรูปแบบจำลองปัจจัยการผลิตและผลผลิต

โดยตรงเช่นกัน แสดงให้เห็นว่า สาขาการผลิตเหล่านี้เป็นสาขาการผลิตที่มีความสำคัญต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวของจังหวัดเลย แต่เมื่อพิจารณาสาขาการผลิตที่ไม่ได้มีการกำหนดค่าให้จ่ายโดยตรงจากนักท่องเที่ยวไปยังแบบจำลองปัจจัยการผลิตและผลผลิตโดยเฉพาะสาขาการผลิตในภาคเกษตรกรรมก็ยังมีผลต่อการจ้างงานเกิดขึ้นในสาขาการผลิตอื่นๆ ด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ เป็นไปตามหลักของตัวทวี (Multiplier) เมื่อมีการให้จ่ายของนักท่องเที่ยวแต่ละคนเกิดขึ้นในแต่ละครั้งในระบบเศรษฐกิจจะมีผลทำให้มีการเพิ่มการให้จ่ายต่างๆ กระจายไปเป็นรายได้ในสาขาการผลิตอื่นๆ อีกหลายรอบ ส่งผลไปสู่การจ้างงานที่เพิ่มขึ้นในสาขาการผลิตต่างๆ ไม่เพียงแต่ก่อให้เกิดการจ้างงานเพิ่มขึ้นในสาขาการผลิตสินค้าที่เป็นที่ต้องการของนักท่องเที่ยว แต่ยังทำให้เกิดการจ้างงานเพิ่มขึ้นในสาขาการผลิตที่นักท่องเที่ยวไม่ได้มีค่าให้จ่ายโดยตรงในสาขานั้นๆ อีกด้วย

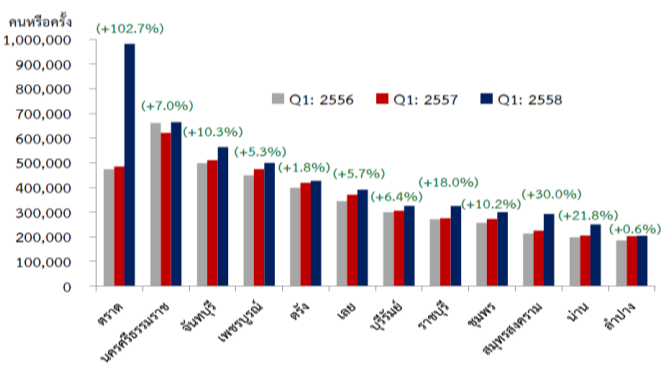
อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าภาคบริการการท่องเที่ยวของจังหวัดเลยจะมีอัตราการเติบโตมากขึ้น รวมไปถึงมีการพัฒนาภาคบริการในรูปแบบต่างๆ ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นด้านการโรงแรม การค้า และร้านอาหาร ให้มีคุณภาพที่ดีขึ้นก็ตาม ภาคบริการการท่องเที่ยวของจังหวัดเลยก็ยังไม่สามารถก้าวข้ามไปอยู่ในระดับเดียวกันกับภาคบริการอื่นๆ ที่มีการเติบโตสูงอย่างต่อเนื่อง เช่น ภาคบริการอสังหาริมทรัพย์ ภาคบริการการเงิน ภาคบริการค้าปลีก-ค้าส่ง เป็นต้น

การประเมินความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเลย จากข้อมูลจำนวนผู้เยี่ยมเยือนโครงการ “12 เมือง ต้องห้าม...พลาด” ซึ่งเป็นกิจกรรมโครงการของรัฐบาลเพื่อใช้ในการกระตุ้นการท่องเที่ยวของประเทศ โดยเชื่อมโยงกับเมืองท่องเที่ยวหลักซึ่งเป็นจังหวัดที่มีความพร้อมทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วิถีชีวิต และศิลปวัฒนธรรมเดิมครอบคลุม 5 ภูมิภาคทั่วประเทศ (ภาพที่ 2) จังหวัดเลยเป็นหนึ่งในจังหวัดที่ได้รับการสนับสนุนและมีตัวเลขอัตราการเติบโตของจำนวน

นักท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้หากเราใช้จำนวนนักท่องเที่ยวเป็นเครื่องชี้ความสามารถในการแข่งขันของภาคบริการการท่องเที่ยว จะเห็นว่าในภาพรวมความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเลยยังอยู่ในระดับต่ำ หากเปรียบเทียบกับจังหวัดที่มีความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวในระดับต้นๆ ของโครงการ เช่น ตรัง สมุทรสาคร น่าน ราชบุรี และจันทบุรี ที่มีจุดแข็งทั้งด้านแหล่งดึงดูดการท่องเที่ยว ทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม และด้านโครงสร้างพื้นฐาน แต่หากเปรียบเทียบกับจังหวัดในภูมิภาคเดียวกัน การท่องเที่ยวของจังหวัดเลยยังสามารถแข่งขันได้ เนื่องจากจังหวัดเลยมีความโดดเด่นในแหล่งท่องเที่ยวด้านทรัพยากรธรรมชาติอยู่มาก และเป็น 1 ใน 2 จังหวัดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือรวมกับบุรีรัมย์ที่ได้รับการสนับสนุนเรื่องการท่องเที่ยวจากภาครัฐ

นอกจากนั้นแล้วหากเราพิจารณาในส่วนของกิจกรรมการท่องเที่ยวของไทยในปัจจุบันเพื่อนำมาใช้เป็นเครื่องชี้ถึงโอกาสในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดเลย จะพบว่ากิจกรรมที่ได้รับความนิยมและมีแนวโน้มเติบโตได้ดี ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ การจัดประชุม/สัมมนา/เพื่อเป็นรางวัล/จูงใจ/จัดแสดงสินค้า (Meeting, Incentive, Convention & Exhibition : MICE) และกิจกรรมเพื่อความบันเทิง เช่น การท่องเที่ยวชมร้านค้า เวทีการแสดงเพลงต่างๆ โรงละคร การท่องเที่ยวเพื่อการผจญภัยและกีฬา อาร์ทสตูดิโอ สวนสนุก และธีมปาร์ค เป็นต้น ซึ่งจังหวัดเลยยังดึงดูดนักท่องเที่ยวกลุ่มเหล่านี้ได้ค่อนข้างน้อย ส่วนหนึ่งจากข้อจำกัดความสามารถในการแข่งขันด้านอุปทาน รวมถึงการประชาสัมพันธ์อาจยังไม่ทั่วถึงไปยังกิจกรรมการท่องเที่ยวอื่นๆ (ตารางที่ 4) ซึ่งการท่องเที่ยวของจังหวัดเลยมีความพร้อมและสามารถแข่งขันได้ เนื่องจากจังหวัดเลยมีความโดดเด่นในแหล่งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ รวมไปถึง

ถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวในรูปแบบอื่นๆ อีกมากมายที่ยังไม่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาในดีขึ้น

ภาพที่ 2 จำนวนผู้เยี่ยมชมโครงการ “12 เมือง ต้องห้าม...พลาด”

ที่มา : ข้อมูลสถิติการท่องเที่ยวภายในประเทศ กรมการท่องเที่ยว, 2558

ตารางที่ 5 แนวโน้มการท่องเที่ยวโลกในอนาคต

กิจกรรมที่ได้รับความนิยมและมีแนวโน้มเติบโตได้ดี**	อัตราการเติบโตคาดการณ์ (ต่อปี)
1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Eco-Tourism)	20.0%
2. การท่องเที่ยวชายทะเล (Sea & Beach)	18.0%
3. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและสถานที่ทางประวัติศาสตร์ (Cultural and heritage sites)	15.0%
4. การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและความงาม (Spa & Wellness)	9.4%
5. การจัดประชุม สัมมนา เพื่อเป็นรางวัล/จูงใจ และจัดแสดงสินค้า (MICE)	6.0%
6. กิจกรรมเพื่อความบันเทิง (Entertainment)	5.4%

ที่มา : โครงการศึกษา Thailand's future growth ทำอย่างไรให้ภาคการท่องเที่ยวขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยได้อย่างยั่งยืน (Can tourism be a sustainable engine of growth) อุบลรัตน์ จันทพงษ์ และคณะ สายนโยบายการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2558

อย่างไรก็ตาม ภาคบริการการท่องเที่ยวของจังหวัดเลย ยังมีจุดอ่อนด้านอุปทานของการท่องเที่ยว คือด้านความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม ด้านการคมนาคมทางบก และด้านศิลปวัฒนธรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่น่ากังวลอย่างมากต่อความยั่งยืนของภาคบริการการท่องเที่ยวของจังหวัดเลยในระยะข้างหน้า เนื่องจากจังหวัดเลยพึ่งพาการท่องเที่ยวด้านทรัพยากรธรรมชาติในสัดส่วนสูง

ตารางที่ 6 อัตราการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าไม้ของ

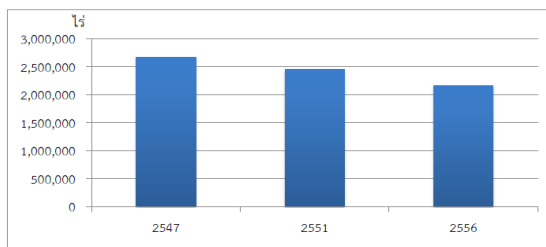
จังหวัดเลย ปี พ.ศ. 2547 – 2551

ปี พ.ศ.	เนื้อที่ป่า (ตร.กม.)	ร้อยละของพื้นที่ที่มีสภาพป่า	พื้นที่ป่าไม้ที่ลดลง (ตร.กม.)	ร้อยละการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าไม้
2547	4,280.23	37.46	N/A	N/A
2548	4,106.10	35.94	174.13	- 4.06
2549	4,071.56	35.64	34.54	- 0.84
2550	N/A	N/A	N/A	N/A
2551	3,926.48	34.37	145.08	- 3.56

ที่มา: สำนักงานสถิติจังหวัดเลย, 2559

หมายเหตุ:

- 1) ร้อยละการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ป่าจังหวัดเลย ช่วงปี 2547 – 2551 เท่ากับ - 8.26
- 2) ร้อยละการเปลี่ยนแปลง ข้อมูลอ้างอิงจากหนังสือข้อมูลสถิติการป่าไม้ ปี 2554

ภาพที่ 3 แนวโน้มการลดลงของพื้นที่สภาพป่าจังหวัดเลย ปี พ.ศ. 2547-2556

ที่มา: สำนักงานสถิติจังหวัดเลย, 2559

ยกตัวอย่างกรณี การเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางบก เช่น การเสื่อมโทรมของพื้นที่ป่าไม้อยู่ในระดับที่น่ากังวล จากสถิติเนื้อที่

ป่าไม้จังหวัดเลย (ตารางที่ 6) และ (ภาพที่ 3) จะเห็นได้ว่าการลดลงของพื้นที่ป่าในปัจจุบัน โดยมีปัญหาสำคัญโดยสรุป 2 ประการ คือ ปัญหาการเสื่อมโทรมของทรัพยากรป่าไม้เนื่องจากการบุกรุกทำลายป่า ทำให้พื้นที่ป่าลดน้อยลงและขาดแคลนไม้ และปัญหาความขัดแย้งในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาสำคัญในระดับชาติและเป็นเรื่องละเอียดอ่อนเป็นปัญหาเรื้อรัง เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมกับปัญหาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และความมั่นคงของชาติ และการสูญเสียทรัพยากรป่าไม้ย่อมส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศและประโยชน์ที่จะได้รับจากทรัพยากรป่าไม้ทั้งที่เป็นประโยชน์ในปัจจุบันและอนาคต รวมถึงผลจากกิจกรรมและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวบางกลุ่มหรือ กรณีล่าสุดของแหล่งท่องเที่ยว ภูเรือที่พื้นที่ธรรมชาติถูกบุกรุกจนได้รับความเสียหาย กรณีเหล่านี้สะท้อนให้เห็นปัญหาและข้อจำกัดในภาคบริการการท่องเที่ยวจากการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวที่เกินความสามารถในการรองรับรวมทั้งด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดเลย

ทิศทางนโยบายของภาคบริการการท่องเที่ยวของจังหวัดเลยในระยะต่อไป ภาคบริการการท่องเที่ยวจะเป็นความหวังที่จะช่วยพยุ้งการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของจังหวัดเลยให้มีเสถียรภาพ รองรับความผันผวนทางเศรษฐกิจได้ รวมทั้งการยกระดับเพื่อก้าวไปสู่ระดับการพัฒนาเศรษฐกิจที่สูงขึ้นที่พึ่งพาภาคบริการอื่นๆ นอกเหนือจากภาคเกษตรตามทฤษฎีการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนได้หรือไม่ขึ้นกับแนวนโยบาย ด้านบริการท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดดังนี้

1. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายในจังหวัด สิ่งที่ต้องเร่งแก้ไขเพื่อสร้างความยั่งยืนให้ภาคท่องเที่ยว ส่วนราชการต่างๆ ภายในจังหวัดควรเร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะการขนส่งทางถนน และการพัฒนาสนามบินให้มีมาตรฐานยิ่งขึ้น พร้อมเชื่อมโยงระบบขนส่ง

ดังกล่าวเข้าด้วยกัน รวมถึงการสื่อสารทางด้าน อินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวที่มี ศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยวสูงอยู่แล้ว แต่ยังมี ข้อจำกัดในโครงสร้างพื้นฐาน ขณะเดียวกันควรมีการ สนับสนุนให้ภาคเอกชนเข้ามาร่วมพัฒนาแหล่งดึงดูดอื่นที่ เป็น Man made รวมทั้งธุรกิจสนับสนุนอื่นในลักษณะเป็น cluster เพื่อดึงดูดให้เกิดขึ้นจริงอย่างเป็นระบบ อาทิ การ สร้างสวนน้ำ การสร้างสถานที่ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ตัวอย่างเช่น เพลาเพลินของจังหวัดบุรีรัมย์ ตลาดน้ำสวน ผึ้งของจังหวัดราชบุรี ปาริโอ้เขาใหญ่ของจังหวัด นครราชสีมา และควรสนับสนุนให้มีธุรกิจโรงแรมและ แหล่งช้อปปิ้งต่างๆ รวมอยู่ด้วย โดยการให้สิทธิประโยชน์ ทั้งในรูปของภาษีและมีใช้ภาษีแก่ภาคเอกชน เพื่อเป็น แรงจูงใจในการดำเนินการ

นอกจากนี้ ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวควรเพิ่ม ความสำคัญกับกิจกรรมการท่องเที่ยวในรูปแบบอื่นที่ จังหวัดเลยมีศักยภาพ มีมูลค่าเพิ่มสูง และก่อให้เกิด ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อย แต่ยังดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ ไม่มาก อาทิเช่น การจัดประชุม/สัมมนา การท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมและสถานที่ทางประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยวเชิง นิเวศ และการท่องเที่ยวตามคำคืน ซึ่งเป็นแนวโน้มการ ของท่องเที่ยวของโลกที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำเสนอ กิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายและสร้างสมดุลตลาด นักท่องเที่ยว

2. การดูแลและฟื้นฟูทรัพยากรทางธรรมชาติ โดยเฉพาะแหล่งที่เสื่อมโทรมให้กลับมามีสภาพดี เนื่องจากที่ผ่านมาจังหวัดเลยใช้ประโยชน์จากธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมสำหรับการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ซึ่ง ทรัพยากรที่ถูกใช้มากเกินไปจนถึงระดับหนึ่งแล้วจะทำให้ ความสามารถในการดึงดูดนักท่องเที่ยวหมดไป และทำให้เกิดความไม่ยั่งยืนของภาคการท่องเที่ยวตามมาในที่สุด ดังนั้น สิ่งที่ทางหน่วยงานภายในจังหวัดรวมถึงภาคเอกชน

ที่เกี่ยวข้องควรเร่งดำเนินการคือ (อุบลรัตน์ จันทพงษ์ และ คณะ, 2558) การสะท้อนต้นทุนที่เกิดขึ้นดังกล่าวไปให้แก่ ผู้ใช้ประโยชน์คือ นักท่องเที่ยว อาทิ การเก็บค่าธรรมเนียม เข้าชมสถานที่ท่องเที่ยวในอุทยานฯ ที่คำนึงถึงเรื่องภาษี สิ่งแวดล้อม หรือการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวและจัดทำ โซนนิ่ง โดยคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับ (carrying capacity) รวมถึงการบังคับใช้กฎหมายดูแล สิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง

3. การใช้ประโยชน์จากการเปิดประชาคม เศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ในช่วงที่ไทยก้าวเข้าสู่ AEC อย่าง เต็มรูปแบบในปี 2559 จังหวัดเลยควรเร่งสร้างพันธมิตรภายใต้แผน ยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมให้เกิดความ เชื่อมโยงด้านการเดินทางท่องเที่ยวในกลุ่มสมาชิก AEC โดยเฉพาะกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ประเทศลาวที่มี พรหมแดนติดกัน เพื่อขยายตลาดการท่องเที่ยวให้กว้างขึ้น เพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน

แต่อย่างไรก็ดีการเปิดประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียนก็มีผลกระทบต่อภาคการท่องเที่ยวของจังหวัดเลย ไม่น้อยกล่าวคือการท่องเที่ยวที่มีกระแสเพิ่มขึ้นอย่างก้าว กระโดดสร้างความท้าทายต่อการจัดการด้านการท่องเที่ยว ของทั้งภาครัฐและภาคเอกชนโดยเฉพาะความยั่งยืนของ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือแม้กระทั่งวิถีชีวิต ของชาวบ้านที่ไม่ได้มีส่วนร่วมกับกิจกรรมการท่องเที่ยว อาจได้รับผลกระทบในเชิงสังคมไปด้วย

บทสรุป

ปัจจุบันภาคบริการการท่องเที่ยวถือว่ามีความท้าทาย ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของจังหวัดเลยมากขึ้น ทั้งในรูป ของผลกระทบทางตรงกล่าวคือทำให้ตัวเลขทางเศรษฐกิจ (GPP) รวมไปถึงรายได้ของคนในจังหวัดมีอัตราเพิ่มที่ สูงขึ้น และผลกระทบทางอ้อมคือก่อให้เกิดการจ้างงานใน

สาขาต่างๆ เชื่อมโยงไปยังสาขาการผลิตอื่นๆ ในห่วงโซ่อุปทาน (Supply chain) ที่เกี่ยวเนื่องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ในส่วนของความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว ในส่วนของความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเลยนั้นถือว่ามีความพร้อมและสามารถแข่งขันได้ในระดับดี เนื่องจากจังหวัดเลยมีความโดดเด่นในแหล่งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์อยู่มากมาย รวมไปถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวรูปแบบอื่นๆ ในจังหวัด ที่ยังไม่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนา นอกจากนั้นเลยเป็นหนึ่งในจังหวัดที่อยู่ในโครงการ "12 เมือง ต้องห้าม.....พลาด" ซึ่งเป็นกิจกรรมของรัฐบาลที่ให้การสนับสนุนเพื่อใช้ในการกระตุ้นการท่องเที่ยวของประเทศ ทั้งนี้ ภาคการบริการท่องเที่ยวจะเป็นความหวังที่จะช่วยพยุงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของจังหวัดเลยให้มีเสถียรภาพรองรับความผันผวนทางเศรษฐกิจในอนาคตได้นั้นทุกภาคส่วนภายในจังหวัดควรเร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ทั้งการขนส่งทางถนน และทางอากาศให้มีมาตรฐานยิ่งขึ้น รวมถึงการสื่อสารทางด้านอินเทอร์เน็ตเพื่อรองรับการเติบโตของนักท่องเที่ยวในอนาคต พร้อมรวมกันดูแลและฟื้นฟูทรัพยากรทางธรรมชาติโดยเฉพาะแหล่งที่เสื่อมโทรมให้กลับมาอยู่ในสภาพดี นอกจากนั้นแล้วจังหวัดเลยควรใช้ประโยชน์จากการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนด้านการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมให้เกิดความเชื่อมโยงด้านการเดินทางท่องเที่ยวในกลุ่มสมาชิก AEC โดยเฉพาะกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อขยายตลาดการท่องเที่ยวให้กว้างขึ้นเพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน

ข้อเสนอแนะ จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวมทั้งในด้านอุปสงค์และอุปทาน พบว่า ภาคการท่องเที่ยวของจังหวัดเลยปัจจุบันมีความเสี่ยงที่เกิดมาจากทั้ง 2 ด้าน ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อความยั่งยืนของภาคการท่องเที่ยวของจังหวัดในระยะยาว กล่าวคือ ในด้านอุปสงค์การท่องเที่ยว จำนวนนักท่องเที่ยวยังมีการกระจุก

ตัวในบางแหล่งท่องเที่ยวเดิมๆ โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง อาทิเช่น เขื่อนคานวณ ภูเรือ ภูกระดึง นอกจากนี้ จังหวัดเลยยังมีความเสี่ยงในด้านการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวที่อยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับจังหวัดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ในประเทศ โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายหมวดอาหาร ที่พัก รวมไปถึงของที่ระลึก สะท้อนให้เห็นว่า จังหวัดเลยยังไม่ได้รับประโยชน์จากการเติบโตของภาคการท่องเที่ยวเท่าที่ควร จึงยังมียังมีโอกาสที่จะเพิ่มรายรับได้จากการเพิ่มคุณภาพการให้บริการ ดังนั้น ภาครัฐควรมีกกลยุทธ์ในการหาทางดึงดูดให้มีการใช้จ่ายไปในทางนั้นๆ เพิ่มขึ้น เพื่อเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในส่วนของภาคบริการที่ประกอบด้วย การใช้จ่ายในหมวดการโรงแรมและภัตตาคาร เนื่องจากเป็นค่าใช้จ่ายที่ก่อให้เกิดการจ้างงานในสัดส่วนที่สูง หรือแม้กระทั่งการจำหน่ายสินค้าที่ระลึกที่มีความเชื่อมโยงการใช้ปัจจัยการผลิตจากภาคเกษตรกรรมและภาคอุตสาหกรรม ภาครัฐและผู้ประกอบการจำเป็นต้องร่วมมือกันในการพัฒนาศักยภาพของธุรกิจเหล่านี้อย่างต่อเนื่อง พร้อมกับสร้างแรงจูงใจหรือมาตรการในการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวมาใช้บริการเพิ่มขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของจังหวัดเลยต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- การท่องเที่ยว, กรม. (2557). <<http://www.tourism.go.th/>> (25 มีนาคม).
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. (2557). <<http://www.nesdb.go.th/>> (25 มีนาคม).
- คลังจังหวัดเลย, สำนักงาน. (2557). **การวิเคราะห์ผลกระทบจากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวต่อรายได้และการจ้างงานของจังหวัดเลย.** เลย : คลังจังหวัดเลย.

ท่องเที่ยวจังหวัดเลย, สำนักงาน. (2559). **รายงาน
ประมาณการเศรษฐกิจจังหวัดเลย**. เลย :
สำนักงานท่องเที่ยวจังหวัดเลย.
สถิติแห่งชาติ, สำนักงาน. (2557). **บริการสถิติ**.
<<http://www.nso.go.th/>> (25 มีนาคม).
สถิติจังหวัดเลย, สำนักงาน. (2559). **แผนพัฒนาจังหวัด
เลย 4 ปี (พ.ศ. 2558-2561)**. <<http://loei.nso.go.th/>> (25 มีนาคม).

หอการค้าจังหวัดบุรีรัมย์. (2559). <<http://www.thaichamber.org/Buriram/>> (25 มีนาคม).
อุบลรัตน์ จันทพงษ์ และคณะ. (2558). **โครงการศึกษา
Thailand's future growth ทำอย่างไรให้ภาค
การท่องเที่ยว ขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย ได้
อย่างยั่งยืน**. กรุงเทพฯ : ธนาคารแห่งประเทศไทย.
Herrick, B., & Kindleberger, C.P.. (1983). **Economic
Development**. Singapore : mcgraw-Hill.